

Koşucularda Yarış Seçimini Etkileyen Faktörler

Orçun OCAKOĞLU

Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul

Araştırma Makalesi

Öz

Bu çalışmanın amacı, uzun mesafe koşarak yol yada patika yarışlarına katılan ferdi yada kulüp sporcusu olan koşucuların yarışma seçimine etki eden faktörlerin neler olduğunu belirlemek ve bu faktörlerin demografik değişkenlerle olan ilişkisini açıklamaktır. Araştırmaya, İstanbul ilinin çeşitli semtlerinde koşu antrenmanı yapan 18 yaşından büyük ve yılda en az 1 kez uzun mesafe yol yada patika yarışında mücadele etmiş; %90'nın bireysel, %10'unun ise kulüp sporcusu olduğu 366 erkek, ile 192 kadından oluşan toplam 558 atlet katılmıştır. Veri toplama aracı araştırmacı tarafından uzman görüşleri de alınarak hazırlanmıştır. Likert tipinde hazırlanan "Müsabaka Seçim Ölçeği"nin geçerliliğini belirlemek için faktör analizinden yararlanılmıştır. 212 sporcuya yapılan ön uygulamayla hesaplanan Bartlett's Test değeri olan $p=0,000$ faktör analizine uygunluğu göstermektedir. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri olarak hesaplanan 0,833 ise ön uygulamadaki örneklem sayısının yeterliliğini göstermektedir. Buna göre faktör sayısının belirlenmesi için yapılan Temel Bileşenler Analizi (Principal Component Analysis-PCA) sonucunda ise 22 sorudan oluşan ölçeğin; fiziksel çevre, yarışma çekiciliği ve sosyalleşme ortamından oluşan 3 faktörlü bir yapıya sahip olduğu görülmüştür. Ölçeğin güvenilirliği için hesaplanan Cronbach Alfa değeri ise 0,892 olarak bulunmuştur. Normal dağılım göstermeyen sonuçlara parametrik olmayan Kruskal Wallis H ve Mann Whitney U testleri uygulanarak veriler analiz edilmiştir. Katılımcıların "Müsabaka Seçim Ölçeği"ne verdikleri cevaplar; cinsiyet, yaş, eğitim durumu değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermezken ($p>0,05$); medeni durumu ve ferdi sporcu ya da kulüp sporcusu olma değişkenlerine göre ise istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermiştir ($p<0,05$). Sonuç olarak koşucuların yarış seçim kriterleri; cinsiyet, yaş ve eğitim durumu değişkenlerinden etkilenmezken, medeni durum ve ferdi sporcu ya da kulüp sporcusu olma değişkenlerinden etkilendiği görülmektedir. Bekar sporcuların sosyalleşme isteklerinin evli sporculara göre daha yüksek düzeyde olduğu; evli sporcularınsa arkadaş çevrelerinin tavsiyesine göre yarış seçimi yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ferdi sporcuların sosyalleşme ortamını ve yarışın çekiciliğini daha yüksek düzeyde dikkate alarak yarış seçtiği; bu işten geçimini sağlayan kulübe bağlı profesyonel sporcuların ise fiziksel çevreyi gözönüne alma düzeylerinin yarış seçiminde daha çok etkili olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Koşu, Müsabaka, Yarış seçimi, Yarış seçimini etkileyen faktörler

Factors Influencing Race Selection of Runners

Abstract

The aim of this study is to determine the factors affecting the race selection of the individual or club runners who participate in the road or trail races by running long distance and to explain the relationship between these factors and demographic variables. The study was conducted; over the age of 18, who performed the running training in various districts of Istanbul and competed at least one competition in a year at a long distance road or trail race; a total of 558 athletes, 366 men and 192 women, of whom 90% were individual and 10% were club athletes participated. Data collection tool was prepared by the researcher with the taken of expert opinions. In order to determine the validity of the "Competition Selection Scale" prepared in Likert type, was used factor analysis. According to the The Bartlett Tests value $p=0,000$ which calculated from the pre-treatment of 212 athletes, shows its suitable for factor analysis. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) value, which is calculated as 0,833 shows the adequacy of the sampling in the pre-treatment. As the result of Principle Component Analysis (PCA), it was found that the scale consists 3 factors as physical environment, race attractiveness and socialization environment in the total of 22 questions. The Cronbach Alpha value calculated for the reliability of the scale was found as 0,892. The non-normally distributed data were analyzed by applying non-parametric Kruskal Wallis H and Mann Whitney U tests. In order to answers of the survey; statistically significant differences were not found between gender, age and educational level ($p>0,05$); statistically significant differences were found between marital status and individual or club runners were found ($p<0,05$). As the result, the race selection criteria of the runners are; while gender, age and educational level were not affected by variables, marital status and being individual or club athletes were affected. While single athletes have higher socialization desire than married athletes; it is seen that the married athletes have selected the race by the recommendation of their friends. It is understood that individual athletes select the race considering the socialization environment and the attractiveness of the race at a higher level. Also the professional athletes in the club, who earn his/her life by running, consider physical environment in the selection of race.

Keywords: Running, Competition, Race selection, Factors influencing race selection

Giriş

Günümüz toplumlarının serbest zaman aktiviteleri içerisinde önemli bir yer tutan spor kavramı, bireyler üzerindeki etkisini her geçen gün arttıran toplumsal bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu olgunun özellikle, aktif spor yapan bireyler, seyirciler, hakemler, idareciler, sponsorlar gibi unsurlardan oluştuğu; spor endüstrisinin de temelinde aktif spor yapanların ayrı bir öneme sahip olduğu bilinmektedir (Ayca, Polat ve Uçan, 2009).

Spor endüstrisi; seyircilerin ve sponsorların yanı sıra aktif spor yapan bireylerin de gereksinimlerini tatmin etmek zorundadır. Sporun farklı türdeki tüketicileri olan bu üç grup içerisinde, aktif spor yapanların yerini ayrı tutan Shank'a (2004) göre; "spor etkinlikleri spor endüstrisinin kalbiyse, sporcular da bu kalbin atmasını sağlayan kandır" diyerek aktif spor yapan bireylerin sahip oldukları önemi belirtmiş ve spor endüstrisinin onlar olmadan varlığını sürdüremeyeceğini ileri sürmüştür.

Serbest zamanlarını spor yaparak yada spor yarışmalarına katılarak geçiren sporcuların ve bizzat geçimini bu işten sağlayanların, yarışmalara katılımının artırılması ve bunun devamlılığına yönelik çabalar, organizasyonların hedeflerini belirleyebilmeleri açısından büyük önem arz etmektedir. Sporcuların müsabakalara katılım kararlarını etkileyen değişkenlerin belirlenmesi, spor organizatörleri için hayati bir konudur (Trenberth ve Garland, 2007). Çünkü sporcuların müsabakalara katılım kararlarını

etkileyen değişkenlerin anlaşılması, spor organizatörlerinin uygulayacağı tüm stratejik spor pazarlaması süreçlerinin temelini oluşturur (Shank, 2004).

Sporcular yarışmaların tartışmasız en önemli öğeleridir. Ülkemizde ve dünyada yapılan spor organizasyonlarının devamlılığı, katılıma yani sporcuların varlığına bağlıdır. Organizasyonlara katılım gösteren sporcu sayısı zaman içerisinde organizasyonun tanınırlığına, popülaritesine, gelirine ve sonraki yıllarda varlığına direk etki etmektedir.

Bu çalışmada, uzun mesafe koşan yol yada patika koşucularının yarışma seçimlerine etki eden faktörlerin çeşitli demografik değişkenlerle ilişkisi incelenerek; ülkemizde son yıllarda sayıca ciddi oranda artmış olan koşu yarışı organizasyonlarına planlama ve pazarlama stratejilerini belirlemede yol gösterici olmak ve benzeri çalışmalara da kaynak teşkil etmek amaçlanmıştır. Yerli literatür incelendiğinde bireylerin spora katılım motivasyonu alanında sınırlı sayıda çalışma bulunurken, uluslararası literatürde ise spora ve özellikle maraton etkinliklerine katılım ile ilgili çok sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Ancak aktif sporcuların yarışmaya katılım tercihlerini etkileyen yani müsabaka seçerken hangi faktörleri gözönünde tutarak seçim yaptıklarına dair herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda bu araştırmanın ilk olma özelliği bakımından da ayrı bir önemi bulunmaktadır.

Yöntem

Bu çalışmada, betimleyici araştırma yöntemlerinden biri olan genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri; geçmişte varolmuş ya da hala var olan durumları olduğu gibi betimlemeye çalışmaktadırlar. Genel tarama modeli ise çok sayıda elemanın oluşturduğu evrende, evren hakkında genel bir yargıya ulaşmak için evrenin tümünden veya evrenden alınacak bir örneklem üzerinde yapılan tarama çalışmalarıdır (Karasar, 2014). Araştırmada kullanılan veriler anket yöntemi ile kesitsel olarak toplanmıştır.

Araştırma Grubu

Bu çalışmaya, İstanbul ilinin çeşitli semtlerinde koşu antrenmanı yaparak uzun mesafe yol yada patika yarışlarına hazırlanan ve yılda en az 1 kez uzun mesafe yol yada patika yarışında mücadele etmiş; olasılığa dayalı olmayan kolayda örnekleme yöntemi ile ayırım yapılmaksızın anket çalışmasına katılmayı kabul eden 18 yaşını doldurmuş, %90'ı bireysel, %10'u kulüp sporcusu olan 366 erkek ile 192 kadından oluşan toplam 558 atlet katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı oluşturulurken, ülkemizde yapılan koşu yarışı organizasyonlarında sağlanan imkanlar gözönüne alınarak; organizatör, uzun mesafe koşucu ve antrenörler ile görüşülmüş ve 25 sorudan oluşan bir madde havuzu geliştirilmiştir. Uzman incelemesinden sonra birbirini tekrar ettiği düşünülen 3 madde havuzdan çıkartılmıştır. Saha çalışmasına başlanmadan önce 22 maddeden oluşan "Müsabaka Seçim Ölçeği"nin geçerliliğini ve güvenilirliğini ölçmek için; 24 - 42 yaş aralığında olan ve uzun mesafe koşan 42'si kadın, 170'i erkek, toplam 212 sporcuya ön uygulama yapılmıştır. Bu ön çalışmanın sonucunda elde edilen verilerle ölçeğin

geçerliliğini belirlemek üzere faktör analizi uygulamasına geçilmiştir. Faktör analizi; birbirleriyle ilişkili olan veri setlerini, birbirinden bağımsız daha az sayıdaki yeni veri setlerine dönüştüren istatistik tekniklerden biridir (Ocakoğlu, 2019). Faktör analizinde faktörlelenebilirliğin incelenmesi için ön çalışma sonuçlarına; Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett's Küresellik uygulanmıştır.

KMO ölçümü 0 ile 1 arasında değişim göstermektedir. KMO, tatmin edici bir faktör analizi için örneklemin 0,500'den büyük olması gerekliliğini öngörürken; 0,800 - 0,899 aralığının çok iyi bir değer olduğu kabul edilir (Alpar, 2014).

Bartlett's küresellik testinde (Bartlett's Test of Sphericity) anlamlılık olarak ifade edilen p değerinin 0,05'ten küçük olması gerekmektedir. Bu durum sağlandığında korelasyon matrisinin özdeş bir matris olmadığı sonucuna ulaşılır. Eğer Bartlett's küresellik testinde anlamlılık $p < 0,001$ ise çalışmaya sağlıklı bir biçimde devam edilir (Alpar, 2001). Buna göre Tablo 1'de hesaplanmış KMO=0,833 ve Bartlett's Küresellik Testi $p=0,000$ değerleri faktör analizi için örneklem büyüklüğünün uygun olduğunu göstermektedir (Tablo 1).

Tablo 1. KMO ve Bartlett's Test sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örnekleme Uygunluk Ölçüsü		0,833
	Ki-kare (χ^2)	1545,333
Bartlett's Küresellik Testi	Serbestlik derecesi (df)	190
	Anlamlılık (p)	0,000

Temel Bileşenler Analizi (PCA), değişkenlerin yapısal özelliklerini belirleyerek ölçekteki faktör sayısını ve faktörlerin değişkenliği açıklama oranını göstermektedir (Alpar, 2014). Temel Bileşenler Analizi sonucuna göre, ölçeğin 22 sorudan oluşan 3 faktörlü bir yapıda olduğu tespit edilmiştir. Birinci faktördeki 7 sorunun fiziksel çevre ile ilgili, ikinci faktördeki 12 sorunun yarışmanın çekiciliği ile ilgili, üçüncü faktördeki 3 sorunun ise sosyalleşme ortamı ile ilgili olduğu görülmüştür.

Temel Bileşenler Analizinde ölçeğin varyans açıklama oranları; fiziksel çevre alt boyutunda varyansın %32,29'u, yarışmanın çekiciliği alt boyutunda varyansın %25,51'i, sosyalleşme ortamı alt boyutunda varyansın %22,28'i şeklindedir. Ölçekte yer alan 22 maddenin tamamının ise toplam varyansın %80,08'ini açıkladığı tespit edilmiştir. Hesaplanan bu değerler ölçeğin yapı geçerliliğini sağladığını göstermektedir (Tablo 2).

Tablo 2. Temel Bileşenler Analizi (Açıklanan Toplam Varyans Oranları)

Bileşenler	Başlangıç Özdeğerleri			Yüklerin Karelerinin Toplamı		
	Toplam	Varyans %	Kümülatif %	Toplam	Varyans %	Kümülatif %
1	7,104	32,291	32,291	7,104	32,291	32,291
2	5,611	25,505	57,795	5,611	25,505	57,795
3	4,902	22,282	80,077	4,902	22,282	80,077
4	0,811	3,686	83,764			
5	0,454	2,064	85,827			
6	0,399	1,814	87,641			
7	0,365	1,659	89,300			
8	0,328	1,491	90,791			
9	0,297	1,350	92,141			

10	0,278	1,264	93,405
11	0,241	1,095	94,500
12	0,215	0,977	95,477
13	0,196	0,891	96,368
14	0,173	0,786	97,155
15	0,159	0,723	97,877
16	0,127	0,577	98,455
17	0,103	0,468	98,923
18	0,091	0,414	99,336
19	0,067	0,305	99,641
20	0,044	0,200	99,841
21	0,022	0,100	99,941
22	0,013	0,059	100,000

Ölçeğin güvenilirliği için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı; fiziksel çevre alt boyutu için 0.888, yarışma çekiciliği alt boyutu için 0.918, sosyalleşme ortamı alt boyutu için 0.849 olarak bulunmuştur. Ölçeğin tamamı için iç tutarlılık katsayısı 0.892 olarak hesap edilmiştir. Bulunan bu değerler ölçekten elde edilen puanların güvenilir olduğunu göstermektedir.

Verilerin sağlıklı biçimde yorumlanabilmesi için müsabaka seçim ölçeğinin derecelendirme aralıkları 5'li olacak biçimde; çok az düzeyde etkili (1.00 - 1.80), az etkili (1.81 - 2.60), orta düzeyde etkili (2.61 - 3.40), çok etkili (3.41 - 4.20) ve çok fazla düzeyde etkili (4.21 - 5.00) şeklinde belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılmak isteyen 600 sporcuya; 5 soruluk demografik değişkenleri içeren "Kişisel Bilgi Formu" ile 22 soru 3 alt boyuttan oluşan "Müsabaka Seçim Ölçeği" dağıtılmıştır. Geri toplanabilen ve geçerli şekilde doldurulan 558 anket değerlendirmeye alınmıştır.

Verilerin Analizi

Veri analizi sırasında öncelikli olarak çalışmanın normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek için Kolmogorov-Smirnov (K-S) yöntemi kullanılmıştır. Bulunan p değeri 0,05'ten küçük olduğundan çalışma sonucunun normal dağılım göstermediği anlaşılmıştır. Normal dağılım göstermeyen çalışma verilerine, parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis H ve Mann Whitney U testleri uygulanmıştır (Ocakoğlu, 2019). İstatistiksel analiz için SPSS 20 programı kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışmaya katılan sporcuların demografik dağılımlarına ilişkin bilgiler Tablo 3'de yer almaktadır.

Tablo 3. Sporcuların demografik değişkenleri ile ilgili dağılım

Değişkenler	Alt Değişkenler	f	%
Cinsiyet	Erkek	366	65,6
	Kadın	192	34,4
Yaş	30 Yaş Altı	122	21,9
	30-39 Yaş	194	34,8

	40-49 Yaş	176	31,5
	50 ve Üstü	66	11,8
Medeni Durum	Bekar	360	64,5
	Evli	198	35,5
Eğitim Durumu	Orta	28	5,0
	Lise	100	17,9
	Ön Lisans	166	29,7
	Lisans	234	41,9
	Lisans Üstü	30	5,4
Kulüp /Ferdî	Bireysel	504	90,3
	Kulüplü	54	9,7
	Toplam	558	100,0

Tablo 3’de araştırmaya katılan sporcuların; %65,6’sının erkek, %34,4’ünün de kadın olduğu, bu sporcuların %21,9’unun 30 yaş altında, %34,8’inin 30-39 yaş arasında, %31,5’inin 40-49 yaşları arasında, %11,8’inin 50 yaş ve üstünde olduğu, medeni durumları ile ilgili dağılımın %64,5 ile bekar ve %35,5 ile evli şeklinde olduğu görülmektedir. Sporcuların eğitim durumu yönünden dağılımları %5’i orta okul, %17,9’u lise, %29,7’si ön lisans, %41,9’u lisans, %5,4’ü de lisans üstü düzeyinde olmuştur. Araştırmaya katılan sporcuların %90,3’ü bireysel, %9,7’sinin ise bir kulübe bağlı olarak yarışlara katıldığı görülmektedir.

Sporcuların müsabaka seçim ölçeğine verdiklerin yanıtlardan elde edilen bulgular, aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4. Sporcularda müsabaka seçimini etkileyen faktörlerin cinsiyet değişkenine göre ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Fiziksel Çevre	Erkek	366	278,23	101833,50	34672,50	0,795
	Kadın	192	281,91	54127,50		
Yarışma Çekiciliği	Erkek	366	280,06	102500,50	34932,50	0,910
	Kadın	192	278,44	53460,50		
Sosyalleşme Ortamı	Erkek	366	279,96	102466,00	34967,00	0,923
	Kadın	192	278,62	53495,00		
Ölçek Geneli	Erkek	366	279,66	102354,00	35079,00	0,975
	Kadın	192	279,20	53607,00		

Sporcuların müsabaka seçimlerini etkileyen faktörlerin cinsiyete göre ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşmaya sahip olup olmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney U testi sonucunda farkın istatistiksel olarak *anlamlı olmadığı* ($p>0,05$) tespit edilmiştir (Tablo 4).

Tablo 5. Sporcularda müsabaka seçimini etkileyen faktörlerin medeni durum değişkenine göre ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları

Boyutlar	Medeni Durum	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Fiziksel Çevre	Evli	198	286,26	56680,00	34301,00	0,455
	Bekar	360	275,78	99281,00		
Yarışma Çekiciliği	Evli	198	267,08	52881,00	33180,00	0,173
	Bekar	360	286,33	103080,00		

Sosyalleşme Ortamı	Evli	198	232,19	45973,00	26272,00	0,000
	Bekar	360	305,52	109988,00		
Ölçek Geneli	Evli	198	262,67	52008,00	32307,00	0,066
	Bekar	360	288,76	103953,00		

Sporcuların müsabaka seçimlerini etkileyen faktörlerin medeni duruma göre anlamlı bir farklılaşmaya sahip olup olmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney U testi sonucunda ölçeğin genelinde farkın istatistiksel olarak *anlamlı olmadığı* görülürken ($p>0,05$); alt boyutlardan “sosyalleşme ortamında” farkın istatistiksel olarak *anlamlı olduğu* ($p<0,05$) tespit edilmiştir (Tablo 5).

Bu testin bulgularına göre sosyalleşme ortamı alt boyutundaki anlamlı farkın *bekar* sporcular lehine olduğu ve müsabaka seçimi yaparken *bekar* sporcuların evli sporculara göre sosyalleşme ortamını daha yüksek düzeyde değerlendirdikleri belirlenmiştir. Sosyalleşme ortamı alt boyutundaki farkın detaylı analizi için ilgili alt boyuttaki maddeler medeni durum değişkenine göre Tablo 6’da Mann Whitney U testine tabi tutulmuştur.

Tablo 6. Sporcularda müsabaka seçimini etkileyen faktörlerin medeni durum değişkenine göre ölçeğin sosyalleşme ortamı alt boyutunda farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları

Sosyalleşme Ortamı Alt Boyutu	Medeni Durum	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Arkadaş çevresinin etkisi	Evli	198	331,56	65649,00	25332,00	0,000
	Bekar	360	250,87	90312,00		
Koşu gruplarının etkisi	Evli	198	237,62	47049,00	27348,00	0,000
	Bekar	360	302,53	108912,00		
Sosyalleşme isteği	Evli	198	202,59	40113,00	20412,00	0,000
	Bekar	360	321,80	115848,00		

Sporcuların müsabaka seçimlerini etkileyen faktörlerin medeni durum demografik değişkenine göre sosyalleşme ortamı alt boyutundaki maddelerde anlamlı bir farklılaşmaya sahip olup olmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney U testi sonucunda farkın tüm maddelerde istatistiksel olarak *anlamlı olduğu* ($p<0,05$) görülmüştür (Tablo 6).

Bu testin bulgularına göre sosyalleşme ortamı alt boyutunda yer alan maddelerdeki anlamlı farkın “arkadaş çevresinin etkisi” maddesinde *evli* sporcular lehine, “koşu gruplarının etkisi” ve “sosyalleşme isteği” maddelerinde ise *bekar* sporcular lehine olduğu belirlenmiştir.

Sporcuların müsabaka seçimlerini etkileyen faktörlerin yaşa göre ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşmaya sahip olup olmadığını belirlemek için yapılan Kruskal Wallis H testi sonucunda farkın istatistiksel olarak *anlamlı olmadığı* ($p>0,05$) tespit edilmiştir (Tablo 7).

Tablo 7. Sporcularda müsabaka seçimini etkileyen faktörlerin yaş değişkenine göre ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Kruskal Wallis H Testi sonuçları

Boyutlar	Yaş	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
----------	-----	---	-----------------	----	----------------	---

Fiziksel Çevre	30 Yaş Altı	122	301,27	3,00	4,604	0,203
	30-39 Yaş	194	264,59			
	40-49 Yaş	176	285,26			
	50 Yaş ve Üstü	66	267,73			
Yarışma Çekiciliği	30 Yaş Altı	122	262,68	3,00	5,550	0,136
	30-39 Yaş	194	298,44			
	40-49 Yaş	176	279,23			
	50 Yaş ve Üstü	66	255,62			
Sosyalleşme Ortamı	30 Yaş Altı	122	285,88	3,00	4,114	0,249
	30-39 Yaş	194	284,81			
	40-49 Yaş	176	261,17			
	50 Yaş ve Üstü	66	300,97			
Ölçek Geneli	30 Yaş Altı	122	272,90	3,00	1,281	0,734
	30-39 Yaş	194	289,42			
	40-49 Yaş	176	277,19			
	50 Yaş ve Üstü	66	268,70			

Sporcuların müsabaka seçimlerini etkileyen faktörlerin eğitim durumuna göre ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşmaya sahip olup olmadığını belirlemek için yapılan Kruskal Wallis H testi sonucunda farkın istatistiksel olarak *anlamlı olmadığı* ($p>0,05$) tespit edilmiştir (Tablo 8).

Tablo 8. Sporcularda müsabaka seçimin etkileyen faktörlerin eğitim durumu değişkenine göre ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Kruskal Wallis H Testi sonuçları

Boyutlar	Eğitim Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
Fiziksel Çevre	Orta Okul	28	273,36	4,00	8,567	0,073
	Lise	100	300,21			
	Ön Lisans	166	252,58			
	Lisans	234	292,82			
	Lisans Üstü	30	261,27			
Yarışma Çekiciliği	Orta Okul	28	304,11	4,00	3,200	0,525
	Lise	100	268,32			
	Ön Lisans	166	269,63			
	Lisans	234	290,44			
	Lisans Üstü	30	263,05			
Sosyalleşme Ortamı	Orta Okul	28	235,00	4,00	6,260	0,181
	Lise	100	255,73			
	Ön Lisans	166	282,91			
	Lisans	234	292,26			
	Lisans Üstü	30	281,83			
Ölçek Geneli	Orta Okul	28	280,14	4,00	3,698	0,448
	Lise	100	278,19			
	Ön Lisans	166	263,99			
	Lisans	234	293,37			
	Lisans Üstü	30	260,95			

Sporcuların müsabaka seçimlerini etkileyen faktörlerin ferdi sporcu veya kulüp sporcusu olma değişkenine göre anlamlı bir farklılaşmaya sahip olup olmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney U testi sonucunda ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p<0,05$) tespit edilmiştir (Tablo 9).

Tablo 9. Sporcularda müsabaka seçimini etkileyen faktörlerin ferdi sporcu veya kulüp sporcusu olma değişkenine göre ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları

Boyutlar	Ferdi / Kulüp	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Fiziksel Çevre	Ferdi	504	274,26	138175,50	10915,50	0,015
	Kulüp	54	329,36	17785,50		
Yarışma Çekiciliği	Ferdi	504	301,96	152188,00	2288,00	0,000
	Kulüp	54	69,87	3773,00		
Sosyalleşme Ortamı	Ferdi	504	305,94	154192,00	284,00	0,000
	Kulüp	54	32,76	1769,00		
Ölçek Geneli	Ferdi	504	304,19	153311,50	1164,50	0,000
	Kulüp	54	49,06	2649,50		

Bu testin bulgularına göre anlamlı farkın yarışma çekiciliği ve sosyalleşme ortamı alt boyutları ile ölçek genelinde *ferdi* sporcular lehine, fiziksel çevre alt boyutunda ise *kulüp* sporcuları lehine olduğu tespit edilmiştir. Müsabaka seçimi yaparken *ferdi* sporcuların kulüp sporcularına göre yarışma çekiciliği ve sosyalleşme ortamını daha yüksek düzeyde değerlendirdikleri, *kulüp* sporcularının ise ferdi sporculara göre fiziksel çevreyi daha yüksek düzeyde değerlendirdikleri belirlenmiştir. Tüm alt boyutlardaki farkın detaylı analizi için her bir alt boyuttaki maddelere ferdi sporcu veya kulüp sporcusu olma değişkenine göre Tablo 10, Tablo 11 ve Tablo 12’de sonuçları gösterilen Mann Whitney U testi uygulanmıştır.

Tablo 10. Sporcularda müsabaka seçimini etkileyen faktörlerin ferdi sporcu veya kulüp sporcusu olma değişkenine göre ölçeğin fiziksel çevre alt boyutunda farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları

Fiziksel Çevre Alt Boyutu	Ferdi / Kulüp	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Yarışma alanına kolay ulaşım sağlanabilmesi	Ferdi	504	283,14	142704,00	11772,00	0,057
	Kulüp	54	245,50	13257,00		
Ulaşım için araç desteği olması	Ferdi	504	259,34	130709,00	3449,00	0,000
	Kulüp	54	467,63	25252,00		
Yarışma bölgesinde konaklama imkanlarının yeterli olması	Ferdi	504	279,76	140998,00	13478,00	0,900
	Kulüp	54	277,09	14963,00		
Konaklama için destek sağlanması	Ferdi	504	261,20	131647,00	4387,00	0,000
	Kulüp	54	450,26	24314,00		
Yarışma parkurunun özellikleri	Ferdi	504	287,64	144972,00	9504,00	0,000
	Kulüp	54	203,50	10989,00		
Yarışma dönemindeki hava şartları	Ferdi	504	295,19	148776,00	4326,50	0,000
	Kulüp	54	133,06	7185,00		
Yarışmanın yapılacağı yer (il - ilçe - kasaba - köy - vb)	Ferdi	504	283,66	142966,00	11510,00	0,024
	Kulüp	54	240,65	12995,00		

Sporcuların müsabaka seçimlerini etkileyen faktörlerin ferdi sporcu veya kulüp sporcusu olma demografik değişkenine göre fiziksel çevre alt boyutundaki maddelerde anlamlı bir farklılaşmaya sahip olup olmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney U testi sonucunda farkın, “yarışma alanına kolay ulaşım sağlanması” ve “yarışma bölgesinde konaklama imkanlarının yeterli olması” maddelerinde istatistiksel olarak *anlamlı*

olmadığı ($p>0,05$); “ulaşım için araç desteği olması”, “konaklama için destek sağlanması”, “yarişma parkurunun özellikleri”, “yarişma dönemindeki hava şartları” ve “yarişmanın yapılacağı yer” maddelerinde ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p<0,05$) tespit edilmiştir (Tablo 10).

Bu testin bulgularına göre fiziksel çevre alt boyutunda yer alan maddelerdeki anlamlı farkın “ulaşım için araç desteği olması” ve “konaklama için destek sağlanması” maddelerinde kulüp sporcular lehine; “yarişma parkurunun özellikleri”, “yarişma dönemindeki hava şartları” ve “yarişmanın yapılacağı yer” maddelerinde ise ferdi sporcular lehine olduğu belirlenmiştir.

Tablo 11. Sporcularda müsabaka seçimini etkileyen ferdi sporcu veya kulüp sporcusu olma değişkenine göre ölçeğin yarişma çekiciliği alt boyutunda farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları

Yarişma Çekiciliği Alt Boyutu	Ferdi / Kulüp	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Yarişma organizatörünün bilinirliği	Ferdi	504	287,21	144756,00	9720,00	0,000
	Kulüp	54	207,50	11205,00		
Yarişmanın popülaritesi	Ferdi	504	285,90	144096,00	10380,00	0,000
	Kulüp	54	219,72	11865,00		
Yarişma sponsorlarının tanınırlılığı	Ferdi	504	280,21	141228,00	13248,00	0,625
	Kulüp	54	272,83	14733,00		
Yarişma kitinin içeriği	Ferdi	504	297,94	150160,00	4316,00	0,000
	Kulüp	54	107,43	5801,00		
Yarişma öncesi ve sonrasındaki fizyoterapi-bantlama-masaj hizmetleri	Ferdi	504	296,64	149508,00	4968,00	0,000
	Kulüp	54	119,50	6453,00		
Yarişmanın kayıt ücretleri	Ferdi	504	298,50	150444,00	4032,00	0,000
	Kulüp	54	102,17	5517,00		
Yarişmada dağıtılacak klasman ödülleri	Ferdi	504	257,64	129852,00	2592,00	0,000
	Kulüp	54	483,50	26109,00		
Yarişmaya önceki yıllarda katılmış olmak	Ferdi	504	289,62	145968,00	8508,00	0,000
	Kulüp	54	185,06	9993,00		
Yarişmaya katılacak kayıtlı sporcu sayısı	Ferdi	504	280,96	141606,00	12870,00	0,496
	Kulüp	54	265,83	14355,00		
Yarişmanın düzeyi (ulusal - uluslararası)	Ferdi	504	257,06	129556,00	2296,00	0,000
	Kulüp	54	488,98	26405,00		
Organizasyon boyunca dağıtılacak ikramların çeşitliliği	Ferdi	504	300,63	151517,00	2959,00	0,000
	Kulüp	54	82,30	4444,00		
Yarişma sonrası yapılacak eğlence - parti organizasyonu	Ferdi	504	299,02	150706,00	3770,00	0,000
	Kulüp	54	97,31	5255,00		

Sporcuların müsabaka seçimlerini etkileyen faktörlerin ferdi sporcu veya kulüp sporcusu olma demografik değişkenine göre yarişma çekiciliği alt boyutundaki maddelerde anlamlı bir farklılaşmaya sahip olup olmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney U testi sonucunda farkın, “yarişma sponsorlarının tanınırlılığı” ve “yarişmaya katılacak kayıtlı sporcu sayısı” maddelerinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ($p>0,05$); “yarişma organizatörünün bilinirliği”, “yarişmanın popülaritesi”, “yarişma kitinin içeriği”, “yarişma öncesi ve sonrasındaki fizyoterapi-bantlama-masaj hizmetleri”, “yarişmaya önceki yıllarda katılmış olmak”, “yarişmanın kayıt ücretleri”, “yarişmada dağıtılacak klasman ödülleri”, “yarişmanın düzeyi”, “organizasyon boyunca dağıtılacak ikramların çeşitliliği” ve “yarişma sonrası yapılacak eğlence-parti organizasyonu” maddelerinde ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p<0,05$) tespit edilmiştir (Tablo 11).

Bu testin bulgularına göre yarışma çekiciliği alt boyutunda yer alan maddelerdeki anlamlı farkın “yarışmada dağıtılacak klasman ödülleri” ve “yarışmanın düzeyi” maddelerinde kulüp sporcular lehine; “yarışma organizatörünün bilinirliği”, “yarışmanın popülaritesi”, “yarışma kitinin içeriği”, “yarışma öncesi ve sonrasındaki fizyoterapi-bantlama-masaj hizmetleri”, “yarışmaya önceki yıllarda katılmış olmak”, “yarışmanın kayıt ücretleri”, “organizasyon boyunca dağıtılacak ikramların çeşitliliği” ve “yarışma sonrası yapılacak eğlence-parti organizasyonu” maddelerinde ise ferdi sporcular lehine olduğu belirlenmiştir.

Tablo 12. Sporcularda müsabaka seçimini etkileyen faktörlerin ferdi sporcu veya kulüp sporcusu olma değişkenine göre ölçeğin sosyalleşme ortamı alt boyutunda farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları

Sosyalleşme Ortamı Alt Boyutu	Ferdi / Kulüp	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Arkadaş çevresinin etkisi	Ferdi	504	305,33	153886,00	590,00	0,000
	Kulüp	54	38,43	2075,00		
Koşu gruplarının etkisi	Ferdi	504	300,89	151650,00	2860,00	0,000
	Kulüp	54	79,83	4311,00		
Sosyalleşme imkanı	Ferdi	504	293,86	148107,00	6369,00	0,000
	Kulüp	54	145,44	7854,00		

Sporcuların müsabaka seçimlerini etkileyen faktörlerin ferdi sporcu veya kulüp sporcusu olma demografik değişkenine göre sosyalleşme ortamı alt boyutundaki maddelerde anlamlı bir farklılaşmaya sahip olup olmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney U testi sonucunda farkın tüm maddelerde istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p<0,05$) görülmüştür (Tablo 12).

Bu testin bulgularına göre sosyalleşme ortamı alt boyutunda yeralan maddelerdeki anlamlı farkın tüm maddelerde ferdi sporcular lehine olduğu belirlenmiştir.

Tablo 13: Sporcuların müsabaka seçim ölçeğine verdikleri yanıtların Ortalama ve Standart Sapma değerleri

No	Müsabaka Seçim Ölçeği	N	$\bar{X}$	Ss
1	Yarışma alanına kolay ulaşım sağlanabilmesi	558	2,57	0,496
2	Ulaşım için araç desteği olması	558	3,01	0,710
3	Yarışma bölgesinde konaklama imkanlarının yeterli olması	558	2,71	0,479
4	Konaklama için destek sağlanması	558	3,07	0,428
5	Yarışma parkurunun özellikleri	558	3,27	0,446
6	Yarışma dönemindeki hava şartları	558	2,85	0,631
7	Yarışmanın yapılacağı yer (il - ilçe - kasaba - köy - vb)	558	2,42	0,638
8	Yarışma organizatörünün bilinirliği	558	3,28	0,486
9	Yarışmanın popülaritesi	558	4,25	0,458
10	Yarışma sponsorlarının tanınırlılığı	558	3,17	0,378
11	Yarışma kitinin içeriği	558	3,63	0,546
12	Yarışma öncesi ve sonrasındaki fizyoterapi - bantlama - masaj hizmetleri	558	3,57	0,495
13	Yarışmanın kayıt ücretleri	558	3,42	0,581
14	Yarışmada dağıtılacak klasman ödülleri	558	4,27	0,444
15	Yarışmaya önceki yıllarda katılmış olmak	558	3,21	0,515
16	Yarışmaya katılacak kayıtlı sporcusu sayısı	558	2,65	0,665
17	Yarışmanın düzeyi (ulusal - uluslararası)	558	3,26	0,477
18	Organizasyon boyunca dağıtılacak ikramların çeşitliliği	558	3,84	0,579
19	Yarışma sonrası yapılacak eğlence - parti organizasyonu	558	3,67	0,533
20	Arkadaş çevresinin etkisi	558	4,29	0,670
21	Koşu gruplarının etkisi	558	3,11	0,627
22	Sosyalleşme imkanı	558	3,09	0,627

Tablo 13'deki veriler dikkate alındığında; sporcuların müsabaka seçimini etkileyen faktörleri değerlendirme düzeyine göre çok fazla düzeyde etkili olarak nitelendirdikleri ilk üç ifade sırasıyla "arkadaş çevresinin etkisi" ($\bar{x}=4,29$), "yarışmada dağıtılacak klasman ödülleri" ($\bar{x}=4,27$) ve "yarışmanın popülaritesi" ($\bar{x}=4,25$) şeklindedir. Sporcular tarafından çok az düzeyde etkili olarak değerlendirilen ifadeler ise "yarışmanın yapılacağı yer" ($\bar{x}=2,42$) ve "yarışma alanına kolay ulaşım sağlanabilmesi" ($\bar{x}=2,57$) şeklindedir. Sporcuların müsabaka seçimini etkileyen faktörleri değerlendirme düzeylerinin genel aritmetik ortalaması ($\bar{x}=3,30$) orta düzeyde etkili bulunmuştur.

Tartışma

Araştırmaya katılan sporcuların müsabaka seçimlerini etkileyen faktörler, cinsiyete göre ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermemiştir. Dyke ve arkadaşları (2017), Belçika'da koşu yarışlarına katılanların sosyo-demografik ve psikolojik faktörlerini inceledikleri çalışmalarında, cinsiyet değişkeninin müsabakalara katılım kararında etkili olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Aynı şekilde Koronios ve arkadaşları (2016), maratona katılma kararı alan koşucularla ilgili araştırmalarında cinsiyetin önemli bir etkiye sahip olmadığını görüşüne varmışlardır.

Araştırmaya katılan sporcuların müsabaka seçimlerini etkileyen faktörler, medeni duruma göre ölçeğin genelinde anlamlı fark göstermezken; alt boyutlardan sosyalleşme ortamında ise farkın anlamlı olduğu görülmüştür. Sosyalleşme ortamı alt boyutu detaylı incelendiğinde bekar sporcuların müsabaka seçimi yaparken yarışa kayıtlı olan koşu gruplarını dikkate alarak karar verdiği, evli sporcuların ise arkadaş çevresinden etkilenerek yarış seçimi yaptıkları tespit edilmiştir. Atlas ve arkadaşları (2018), Malezya'daki koşucuların maratona katılımına etki eden faktörlerle ilgili araştırmalarında koşucuların yeni insanlarla tanışma ve mevcut arkadaş çevrelerini genişleterek koşucular arasındaki sosyal çevrelerini artırma nedenlerine sahip olduklarını ortaya koymuştur. Hammer ve Podlog (2016), maratona katılan koşucular üzerine yaptıkları çalışmalarında evli olmayanların başarı, sağlık ve sosyal açıdan motive olarak yarıştıklarını; evlilerin ise kendileri ile aynı özel zevklere sahip olan arkadaşları ile biraraya gelme niyetiyle yarıştıklarını tespit etmişlerdir.

Araştırmaya katılan sporcuların müsabaka seçimlerini etkileyen faktörlerin, yaş ve eğitim durumuna göre ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşmaya sahip olmadığı görülmüştür.

Araştırmaya katılan sporcuların müsabaka seçimlerini etkileyen faktörler, ferdi sporcu veya kulüp sporcusu olma durumuna göre ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermiştir. Müsabaka seçimi yaparken ferdi sporcuların kulüp sporcularına göre yarışma çekiciliği ve sosyalleşme ortamını daha yüksek düzeyde değerlendirerek dikkate aldıkları, kulüp sporcularının ise ferdi sporculara göre fiziksel çevreyi daha yüksek düzeyde değerlendirdikleri belirlenmiştir. Buna göre:

- Fiziksel çevre alt boyutunda klüp sporcularının, ulaşım için araç desteği olması ve konaklama için destek sağlanması maddelerini; ferdi

sporcularınsa yarışma parkurunun özellikleri, yarışma dönemindeki hava şartları ve yarışmanın yapılacağı yer maddelerini daha çok gözönünde tuttuğu,

- Yarışma çekiciliği alt boyutunda klüp sporcularının, yarışmada dağıtılacak klasman ödülleri ve yarışmanın düzeyi maddelerini; ferdi sporcularınsa yarışma organizatörünün bilinirliği, yarışmanın popülaritesi, yarışma kitinin içeriği, yarışma öncesi ve sonrasındaki fizyoterapi-bantlama-masaj hizmetleri, yarışmaya önceki yıllarda katılmış olmak, yarışmanın kayıt ücretleri, organizasyon boyunca dağıtılacak ikramların çeşitliliği ve yarışma sonrası yapılacak eğlence-parti organizasyonu maddelerini dikkate aldığı,
- Sosyalleşme ortamı alt boyutunda klüp sporcularını müsabaka seçiminde etkileyen madde bulunmazken, arkadaş çevresinin etkisi, koşu gruplarını etkisi ve sosyalleşme imkanı maddelerinin ferdi sporcuların yarış seçiminde etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Atlas ve arkadaşları (2018), Malezya'daki koşucuların maratona katılımına etki eden faktörlerle ilgili araştırmalarında; rekreatif amaçlı katılım sağlayan amatör-bireysel koşucuların, yarışmanın yapılacağı yerin neresi olduğunu, bölgenin kültürel-doğal-gastronomi özelliklerini, organizasyonda dağıtılacak promosyonel ürünlerin çeşitliliğini, organizasyonun sponsorlarını, organizasyonda arttıracakları sosyal çevrelerini düşünerek katılım kararı verdiklerini ortaya koymuştur. Aynı çalışmada, daha ileri seviyede olan ve profesyonel olarak yarışmalara katılan sporcular için ise organizasyonun dağıtacağı başarı ödülleri ile sponsor bulma olanaklarının öne çıktığını tespit etmişlerdir.

Bu araştırmaya katılan sporcuların müsabaka seçim ölçeği maddelerine verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarına göre, çok fazla düzeyde etkili olarak nitelendirdikleri ilk üç ifade sırasıyla arkadaş çevresinin etkisi, yarışmada dağıtılacak klasman ödülleri ve yarışmanın popülaritesi şeklindedir. Sporcular tarafından müsabaka seçiminde çok az düzeyde etkili olarak değerlendirilen ifadeler ise yarışmanın yapılacağı yer ve yarışma alanına kolay ulaşım sağlanabilmesi şeklindedir. Ölçeğin genel aritmetik ortalaması orta düzeyde etkili bulunmuştur. Koronios ve arkadaşları (2016), maratona katılma kararı alan koşucularla ilgili araştırmalarında katılım kararında organizasyonun çekiciliğinin ve yarışmanın yapılacağı yerin özelliklerinin etkili olduğunu tespit etmişlerdir. Aicher ve arkadaşları (2018), koşu etkinliklerindeki tüketici davranışlarını analiz ettikleri çalışmalarında; koşu etkinliği seçiminde etkinliğin imajı ve itibarı ile sporculara verilen hizmetlerin etkili olduğunu söylemişlerdir. Boonsiritomachai ve Phonthanukitithaworn (2018), maraton koşucularına yönelik gerçekleştirdikleri yarış yerinin özelliği ve çekiciliği başlıklı çalışmalarında, koşucuların; yarışma öncesi ısınma egzersizleri, yarışma sonrası fizyoterapi desteği, ödül töreni planlaması ve maraton etkinliği boyunca ikram edilen yemekler gibi konuları dikkate aldıkları, başka bir deyişle atletlerin sadece yarışı değil, aynı zamanda etkinlik sırasında sağlanan diğer ek aktiviteleri de göz önüne alarak bu alanda seçici olduklarını ortaya koymuşlardır. Jogaratnam ve Kim (2015),

Amerika'daki bir maraton etkinliğinde gerçekleştirdikleri katılımcıların etkinlik ile ilgili algıları ve gelecekteki planlı davranışları konulu çalışmalarında; yarışmanın yapılacağı yerin ulaşım kolaylığı, uzaktan gelenler için konaklama olanağı, yakın mesafeden gelenler için ise park alanı imkanı, parkurun özelliği, izleyici desteğinin varlığı gibi faktörlerin etkili olduğunu, yarış sonrası parti ya da eğlence yapılmasının ise etkisiz olduğunu tespit etmişlerdir. Ancak araştırmacılar eğlence ya da parti yapılması seçeneğini göz ardı etmemek gerektiğini, koşucuların maratona odaklanarak (seçilen maratonun çoğunlukla hedefi olan koşucular ile yarı profesyonel katılımcılar tarafından tercih edilmesi) bu maddeyi ikinci plana attıkları düşüncesini savunmuşlardır. Wu ve Liu (2017), Taiwan'da gerçekleşen yol koşularına katılan sporcularla ilgili yaptıkları çalışmalarında, sporcuların organizasyonun imajı, yarış yeri ve önceki yıllarda aynı etkinliğe katılmış olmanın tercih sebeplerinden olduğunu belirtmişlerdir. Newland ve Aicher (2018), spor katılımcılarının etkinlik seçimi konulu araştırmalarında, katılımcıların yarış yeri, ulaşım kolaylığı, yarışa katılım maliyeti, yarışma düzeyi, organizasyonun bilinirliği, dağıtılan ödüller ve yarış kiti içeriğini kriter olarak göz önünde tuttıklarını tespit etmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak; koşu ile ilgilenen sporcuların yarış seçimini etkileyen faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada katılımcıların cinsiyet, yaş ve eğitim durumunun müsabaka seçim kriterleri üzerinde etkili olmadığı; medeni durum ve ferdi sporcu ya da kulüp sporcusu olmalarının ise müsabaka seçim kriterleri üzerinde etkili olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Koşucuların; arkadaş çevresinin etkisi, yarışmada dağıtılacak klasman ödülleri, yarışmanın popüleritesi, organizasyon boyunca dağıtılacak ikramların çeşitliliği, yarışma sonrası yapılacak eğlence-parti organizasyonu, yarışma kitinin içeriği, yarışma öncesi ve sonrasındaki fizyoterapi-bantlama-masaj hizmetleri ve yarışmanın kayıt ücretleri konularını öncelikli olarak dikkate aldıkları ve yarış seçerken bu kriterleri göz önünde tuttıkları anlaşılmıştır.

Yarışma organizasyonlarının katılımcılar tarafından tercih edilir konumda olması onların varlıklarını sürdürmesinin temel koşullarından biridir. Tercih edilirliliği fazla olan bir etkinlik; artan katılımcı sayısına, yüksek organizasyon gelirine, nitelik ve nicelik bakımından değerli sponsorlara ve popüler bir yarış ortamına sahip demektir. Koşucuların yarış seçimini etkileyen faktörlerin incelendiği bu araştırmada, tespit edilen bulgular ışığında etkinlik organizasyonlarına aşağıdaki bazı önerilerde bulunulmuştur.

- Ulaşım imkanlarının kolay ve konaklama alternatiflerinin yeterli olması,
- Katılım bedelinin uygun seviyede tutulması,
- Yarışma kitinin içerik bakımından zengin olması,
- Yarışma öncesi ve sonrası profesyonel fizyoterapi (ısınma, soğuma egzersizleri, kinesyolojik bantlama, masaj hizmetleri) desteğinin sağlanması,
- Etkinlik süresince dağıtımı yapılacak ikram ve promosyonel ürünlerin çeşitlilik arz etmesi,

- Dereceye girenlere verilecek klasman ödülllerinin tatmin edici düzeyde olması,
- Yarışma sonrası yapılacak eğlence-parti organizasyonun tasarlanmış olması.

Yazışma Adresi (Corresponding Address):

Orçun OCAKOĞLU

Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

E-posta: orcunocakoglu@marun.edu.tr

Kaynaklar

1. **Aicher, T.J., Simmons, J. ve Cintron, A.** (2018). An analysis of running event consumer behaviors. *Journal of Applied Sport Management*, 10(2), 26-35. [Erişim adresi: <https://doi.org/10.18666/JASM-2018-V10-I2-8836>].
2. **Alpar, R.** (2014). *Uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenirlik*. Ankara: Detay Yayıncılık.
3. **Alpar, R.** (2001). *Spor bilimlerinde uygulamalı istatistik*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
4. **Atlas, R., Putit, N., Atan, P., Puem, L.B.G. ve Enggong, T.S.** (2018). Sports tourism: Factors influencing runners joining marathon events. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 8(16), 218-230. [Erişim adresi: <https://dx.doi.org/10.6007/IJARBS/v8-i16/5129>].
5. **Aycan, A., Polat, E. ve Uçan, Y.** (2009). Takım özdeşleşme düzeyi ile profesyonel futbol müsabakalarına seyirci olarak katılım kararını etkileyen değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(4), 169-174. [Erişim adresi: https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000167].
6. **Boonsiritomachai, W. ve Phonthanukithaworn, C.** (2018). Destination attributes that attract marathon runners: A case study of the Bangsaen21 half marathon. *Modern Management Journal*, (16)1, 251-262. [Erişim adresi: <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.21010.09922>].
7. **Dyke, D., Cardon, G., Bourdeaudhuij, I., Ridder, L. ve Willem, A.** (2017). Who participates in running events. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 14(11), 1315. [Erişim adresi: <https://doi.org/10.3390/ijerph14111315>].
8. **Hammer, C. ve Podlog, L.** (2016). *Motivation and marathon running*. Switzerland: Cham Springer International Publishing.
9. **Jogaratnam, G. ve Kim, K.** (2015). Participant perceptions of a sport event, destination competitiveness and intended future behavior: The case of the Thunder road marathon in North Carolina. *Tourism Review International*, 19(3), 133-145. [Erişim adresi: <https://doi.org/10.3727/154427215X14430967453634>].
10. **Karasar, N.** (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Kitap.
11. **Koronios, K., Psiloutsilou, M. ve Kriemadis, A.** (2016). Motivation factors for marathon runners: Evidence from a semi marathon event. *4th International Conference on Contemporary Marketing Issues (ICCM)*, 621-625. [Erişim adresi: <https://www.researchgate.net/publication/308544428>].
12. **Newland, B.L. ve Aicher, T.J.** (2018). Exploring sport participants' event and destination choices. *Journal of Sport & Tourism*, 22(2), 131-149. [Erişim adresi: <https://doi.org/10.1080/14775085.2018.1436464>].

13. **Ocakoğlu, O.** (2019). Sporda risk yönetimi: Bodrun ultra maratonu örneği. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 113-123. [Erişim adresi: <https://doi.org/10.25307/jssr.568825>].
14. **Shank, M D.** (2004). *Sport marketing: A strategic perspective*. New Jersey, USA: Prentice Hall.
15. **Trenberth, L. ve Garland, R.** (2007). *Sport and consumer buying behavior*. New Jersey, USA: Prentice Hall.
16. **Wu, M.H. ve Liu, C.C.** (2017). The influences of motivations, past experiences, destination image, event image, satisfaction and intentions on participation in Taiwan road running events. *The Journal of Human Resource and Adult Learning*, 13(1), 26-38. [Erişim adresi: <http://www.hraljournal.com/Page/4%20Ming-Hsien%20Wu.pdf>].